

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-352-29>

УДК 658.1:001.895(477)

JEL classification: O31, O32, L26, M21

БОКОВЕЦЬ Вікторія

Вінницький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-6315-4961>

e-mail: Bokovets.v@ukr.net

ПІЛЯВОЗ Тетяна

Вінницький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-7535-7360>

ГРИГОРУК Ірина

Вінницький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-4131-6031>

ФАЗАН Анастасія

Вінницький національний технічний університет

<https://orcid.org/0009-0009-4543-1481>

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено дослідженню інноваційних підходів до розвитку підприємств в Україні в умовах трансформаційних змін економічного середовища. Узагальнено теоретичні засади інноваційного розвитку та визначено роль малого і середнього бізнесу як важливого чинника структурної гнучкості, регіонального зростання й активізації підприємницької ініціативи. Проаналізовано сучасні напрями інноваційної діяльності, зокрема цифрову трансформацію, розвиток стартап-екосистем, бізнес-інкубування, впровадження технологій штучного інтелекту та інтеграцію принципів сталого розвитку. Виявлено бар'єри інноваційної активності підприємств та обґрунтовано необхідність формування інтегрованого підходу до управління інноваціями. Запропоновано авторську модель інтеграції технологічного, організаційно-процесного, ринкового та соціально-стійкісного контурів розвитку підприємства, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності та адаптивності бізнесу в умовах нестабільного середовища.

Ключові слова: інноваційний розвиток; підприємство; цифрова трансформація; стартап-екосистема; сталий розвиток; штучний інтелект; конкурентоспроможність.

ВОКОВЕЦЬ Victoria, ПІЛЯВОЗ Tetiana, ГРИГОРУК Iryna, ФАЗАН Anastasiia

Vinnitsia National Technical University

INNOVATIVE APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN UKRAINE

The article is devoted to the study of innovative approaches to enterprise development in Ukraine under conditions of economic transformation, digitalization, European integration processes, and wartime challenges. The research emphasizes that innovation has become not only a source of competitive advantage but also a prerequisite for resilience, recovery, and long-term sustainability of enterprises. Particular attention is paid to the role of small and medium-sized enterprises as key drivers of regional development, employment generation, and structural flexibility of the national economy.

The paper analyzes contemporary directions of innovative activity, including digital transformation of business processes, the development of startup ecosystems, business incubation mechanisms, venture financing, and the integration of artificial intelligence technologies into managerial decision-making. The growing importance of sustainable development principles and ESG-oriented strategies is highlighted as an integral component of modern enterprise management. The study identifies major barriers to innovation activity, such as limited access to financial resources, institutional constraints, technological gaps, and cybersecurity risks.

Based on the generalization of theoretical approaches and current practical trends, the author proposes an integrated model of innovative enterprise development. The model combines four strategic contours: technological, organizational-process, market, and socio-sustainability dimensions. Their synergistic interaction ensures systemic modernization, strategic coherence, and increased adaptability of enterprises to a volatile business environment.

The practical significance of the research lies in the possibility of applying the proposed model to design innovation-oriented development programs, improve strategic management systems, and strengthen the competitiveness of Ukrainian enterprises in conditions of economic uncertainty.

Keywords: innovative development; digital transformation; enterprise management; startup ecosystem; sustainable development; competitiveness.

Стаття надійшла до редакції / Received 30.01.2026

Прийнята до друку / Accepted 04.03.2026

Опубліковано / Published 31.03.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Боковець Вікторія, Пілявоз Тетяна, Григоруку Ірина, Фазан Анастасія

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Українська економіка функціонує в умовах структурної трансформації, євроінтеграційних процесів, цифровізації та воєнних викликів, що формують нові вимоги до діяльності підприємств. За таких умов

інноваційність стає не лише фактором конкурентоспроможності, а й передумовою стійкості та відновлення бізнесу. Посилення вимог до якості продукції, ефективності управління та швидкості адаптації обумовлює необхідність впровадження сучасних технологічних, процесних і організаційних рішень.

Водночас рівень інноваційної активності в Україні залишається відносно низьким: частка інноваційно активних підприємств у промисловості коливається в межах 15–20 %, а витрати на наукові дослідження та розробки не перевищують 0,5 % ВВП, що суттєво поступається середньоєвропейським показникам. Частка інноваційної продукції у загальному обсязі реалізації також залишається обмеженою, що свідчить про недостатню інтеграцію інновацій у стратегічний розвиток підприємств.

Особливу роль у забезпеченні динаміки інноваційних змін відіграє малий та середній бізнес, який формує значну частку зайнятості та створює основу регіонального розвитку. Проте саме цей сектор найбільше відчуває дефіцит фінансових ресурсів, інституційної підтримки та доступу до сучасних технологій.

З огляду на зазначене, актуалізується наукова проблема обґрунтування ефективних інноваційних підходів до розвитку підприємств, що поєднують цифрову трансформацію, модернізацію бізнес-моделей та підвищення інноваційної спроможності. Практичне значення дослідження полягає у розробленні управлінських рішень, спрямованих на активізацію інноваційної діяльності та формування конкурентоспроможної економіки в умовах нестабільного середовища.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика інноваційного розвитку підприємств є предметом активних наукових досліджень у теоретичному та прикладному вимірах. Гнатик Я., Овандер Н. та Томах В. [1] акцентують увагу на ролі малого і середнього бізнесу як ключового чинника реалізації інноваційного потенціалу регіонів та обґрунтовують доцільність формування підприємницьких екосистем. Подольчак Н., Сокіл О. та Дзюрах Ю. [2] досліджують механізми розвитку стартапів і молодіжного підприємництва, підкреслюючи значення інституційного середовища для комерціалізації інноваційних ідей.

У працях Ліби Н., Турянчик Ю. та Лендела М. [3], а також Давимуки С. [4] інноваційність розглядається як основа стратегічного розвитку підприємств, подолання бар'єрів інноваційної діяльності та забезпечення сталого економічного зростання. Орлова Н., Винник Т. та Побігун С. [5] обґрунтовують необхідність формування адаптивних інноваційних стратегій в умовах кризових явищ, орієнтованих на цифровізацію бізнес-процесів та підвищення гнучкості управління.

Подальший розвиток зазначеної проблематики пов'язаний із дослідженнями цифрової трансформації та відкритих інновацій. У працях М. Портера [6], К. Шваба [7] і Г. Чесбро [8] обґрунтовано роль технологічних змін, цифрових платформ та open innovation у формуванні нових конкурентних переваг підприємств. Окремий напрям становлять дослідження сталого розвитку та економічної стійкості бізнесу. Концепція «triple bottom line», сформульована Дж. Елкінгтоном [9], визначає необхідність інтеграції економічних, екологічних і соціальних результатів у систему стратегічного управління підприємством. Сучасні українські науковці розглядають забезпечення економічної стійкості підприємств через інтеграцію принципів ресурсної ефективності, соціальної відповідальності та ризик-орієнтованого управління у систему стратегічного розвитку [10].

Отже, інноваційний розвиток у сучасному науковому дискурсі трактується як комплексний процес, що поєднує цифровізацію, модернізацію бізнес-моделей, розвиток підприємницьких екосистем і принципи сталості. Водночас питання їх системної інтеграції в єдину модель розвитку підприємства в умовах сучасних викликів потребують подальшого наукового опрацювання.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на значну кількість досліджень у сфері інноваційного розвитку підприємств, у науковій літературі недостатньо уваги приділено формуванню інтегрованого підходу, що поєднує технологічні, процесні, організаційні та стратегічні інновації в єдину систему управління розвитком підприємства. Більшість робіт розглядає окремі аспекти інноваційної діяльності без належного врахування їх взаємозв'язку та синергетичного ефекту. Крім того, потребує поглибленого обґрунтування адаптація інноваційних підходів до умов воєнної економіки, ресурсних обмежень та євроінтеграційних трансформацій. Саме ці питання визначають напрям дослідження та становлять його наукову новизну.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є узагальнення теоретичних положень та обґрунтування комплексного підходу до формування інноваційних засад розвитку підприємств в Україні в умовах сучасних трансформаційних викликів.

Досягнення поставленої мети дозволить поглибити наукове розуміння механізмів інноваційного розвитку підприємств в умовах трансформаційної економіки та сформувати методичні орієнтири щодо інтеграції сучасних інноваційних підходів у систему управління. Отримані результати можуть бути

використані для обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності, адаптивності та стійкості підприємств у нестабільному ринковому середовищі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інноваційні підходи до розвитку підприємств в Україні формуються під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів, серед яких визначальними є цифрова трансформація економіки, інтеграційні процеси, зміна конкурентного середовища та посилення вимог до ефективності використання ресурсів. У сучасних умовах інноваційність набуває системного характеру й охоплює не лише впровадження нових технологій, а й трансформацію бізнес-моделей, управлінських підходів та організаційної культури. Вона виступає інструментом стратегічної адаптації підприємств до нестабільного економічного середовища, підвищення їх конкурентоспроможності та забезпечення довгострокової стійкості.

Сучасний етап розвитку української економіки характеризується високим рівнем невизначеності, що зумовлено воєнними викликами, зміною логістичних ланцюгів, обмеженістю інвестиційних ресурсів та трансформацією споживчої поведінки. За таких умов інноваційна діяльність перестає бути вибірковою конкурентною перевагою і перетворюється на необхідну умову функціонування підприємства. Саме здатність до швидкого впровадження змін, модернізації процесів та освоєння нових ринкових ніш визначає позиції підприємств у конкурентному середовищі [1].

Водночас інноваційний розвиток потребує комплексного управлінського забезпечення, що передбачає поєднання технологічних рішень із удосконаленням організаційних структур, формуванням інноваційної культури та підвищенням кваліфікації персоналу. У цьому контексті інновації слід розглядати як системний процес створення та впровадження нової цінності, який інтегрується у стратегічні орієнтири підприємства та забезпечує його адаптивність до динамічних змін зовнішнього середовища.

Особливого значення в системі інноваційного розвитку підприємств набувають стартапи як форма реалізації сучасних, технологічно орієнтованих та масштабованих бізнес-проектів [2]. Стартап-екосистема виступає каталізатором впровадження нових продуктів, послуг і бізнес-моделей, орієнтованих на швидке реагування на потреби ринку. Технології розробки стартапів охоплюють послідовні етапи генерації ідей, валідації бізнес-моделі, створення мінімально життєздатного продукту, тестування, залучення інвестицій та масштабування діяльності [2]. Такий підхід забезпечує зниження ризиків інноваційної діяльності та підвищує ефективність використання ресурсів.

Важливу роль у розвитку стартап-середовища відіграє молодіжне підприємництво, яке характеризується високою готовністю до експериментування, впровадження цифрових технологій та освоєння нових ринкових ніш. Молоді підприємці активно інтегрують інноваційні інструменти, зокрема цифрові платформи, автоматизовані системи управління та сучасні маркетингові технології, що сприяє формуванню гнучких і адаптивних бізнес-моделей [2].

Інноваційні стратегії розвитку бізнесу охоплюють широкий спектр напрямів, серед яких провідне місце посідає цифрова трансформація [3]. Вона передбачає впровадження сучасних інформаційних технологій у всі сфери діяльності підприємства: автоматизацію виробничих і управлінських процесів, використання аналітики даних для прийняття управлінських рішень, розвиток електронної комерції та цифрового маркетингу. Цифровізація сприяє підвищенню продуктивності, скороченню операційних витрат та формуванню нових каналів взаємодії з клієнтами.

Для активізації венчурного інвестування на національному рівні необхідним є створення сприятливого інституційного середовища, яке стимулює генерацію інноваційних ідей та їх трансформацію у конкурентоспроможні проекти. Це передбачає розвиток інноваційної інфраструктури – технопарків, наукових парків, бізнес-інкубаторів, акселераційних програм та інноваційно-інвестиційних фондів, що забезпечують доступ до фінансових, консультаційних і менторських ресурсів [4].

Сучасні підходи до розвитку бізнесу також передбачають активне використання онлайн-платформ і цифрових інструментів просування продукції [5]. Підприємства інтегрують електронні платіжні системи, розвивають мобільні додатки, застосовують соціальні мережі як інструмент формування бренду та комунікації зі споживачами. Така трансформація сприяє розширенню ринків збуту та підвищенню клієнтоорієнтованості бізнесу.

Серед актуальних трендів розвитку підприємництва виокремлюються посилення цифровізації бізнес-процесів, впровадження інструментів штучного інтелекту, орієнтація на принципи сталого розвитку, зростання ролі кібербезпеки та формування гнучких моделей управління.

Окремої уваги заслуговує розвиток жіночого підприємництва, яке демонструє позитивну динаміку та виступає важливим чинником інноваційного зростання економіки. Жінки-підприємці активно впроваджують цифрові інструменти, орієнтуються на соціально відповідальні та екологічні практики, що відповідає сучасним концепціям сталого розвитку бізнесу.

Штучний інтелект дедалі активніше трансформує підходи до ведення бізнесу, формуючи нові стандарти ефективності управління [7]. Використання алгоритмів машинного навчання та аналітики великих даних дозволяє підприємствам здійснювати глибокий аналіз поведінки споживачів, персоналізувати пропозиції, автоматизувати рутинні операції, прогнозувати попит та оптимізувати логістичні процеси.

Інтеграція ІІІ у бізнес-процеси сприяє підвищенню продуктивності, скороченню витрат і мінімізації управлінських помилок, що особливо важливо в умовах нестабільного ринкового середовища.

Водночас інноваційний розвиток підприємств дедалі тісніше пов'язується з концепцією сталого розвитку [5; 9; 10]. Сучасні споживачі орієнтуються не лише на ціну та якість продукції, а й на екологічну та соціальну відповідальність виробника. У відповідь підприємства впроваджують енергоощадні технології, мінімізують виробничі відходи, застосовують принципи циркулярної економіки та інтегрують ESG-підходи у стратегічне управління. Інноваційність у цьому контексті виступає інструментом досягнення балансу між економічною результативністю, екологічною безпекою та соціальною відповідальністю, забезпечуючи довгострокову стійкість бізнесу.

Посилення цифровізації обумовлює зростання значення кібербезпеки як невід'ємного елементу інноваційної стратегії підприємства [7]. Захист інформаційних ресурсів, конфіденційних даних клієнтів та комерційної інформації потребує впровадження багаторівневих систем безпеки, регулярного аудиту ІТ-інфраструктури та формування культури кібергігієни серед персоналу. Особливо вразливими до кіберзагроз залишаються малі та середні підприємства, що зумовлює необхідність поєднання технологічних рішень із організаційними заходами управління ризиками.

Важливим чинником інноваційного розвитку є регіональний вимір підприємницької активності. Малі та середні підприємства формують локальні економічні кластери, сприяють створенню робочих місць та розвитку соціально-економічної інфраструктури регіонів [1]. Обласні центри, виступаючи інтегрованими регіональними осередками економічної активності, створюють сприятливі умови для формування підприємницьких екосистем, розвитку стартапів і залучення інвестицій. Регіональна концентрація інноваційного потенціалу стимулює поширення знань, кооперацію між бізнесом та освітньо-науковими установами й забезпечує мультиплікативний ефект для національної економіки.

Проведений аналіз наукових джерел засвідчив, що більшість досліджень зосереджується на окремих аспектах інноваційної діяльності – цифровізації, стартап-екосистемах, сталому розвитку, підтримці МСП або венчурному інвестуванні. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання системної інтеграції зазначених напрямів у межах єдиної управлінської моделі розвитку підприємства. Фрагментарність підходів ускладнює формування цілісної стратегії інноваційного розвитку, особливо в умовах трансформаційної економіки України, де підприємства функціонують під впливом воєнних, інституційних та ресурсних обмежень.

З огляду на сформульовану мету дослідження – узагальнення теоретичних положень та обґрунтування комплексного підходу до інноваційного розвитку підприємств – доцільним є формування інтегрованої моделі, що поєднує ключові інноваційні напрями у єдину систему управління.

Запропонований авторський підхід базується на концепції багаторівневої інтеграції інновацій і передбачає взаємодію чотирьох стратегічних контурів розвитку підприємства: технологічного, організаційно-процесного, ринкового та соціально-стійкісного.

Технологічний контур охоплює цифрову трансформацію, впровадження штучного інтелекту, автоматизацію процесів, аналітику даних і кібербезпеку. Його функцією є підвищення операційної ефективності та створення інформаційної основи для стратегічного управління.

Організаційно-процесний контур передбачає модернізацію управлінських структур, розвиток стартап-культури, підтримку внутрішнього підприємництва, використання бізнес-інкубування та формування інноваційної екосистеми. Цей рівень забезпечує гнучкість і здатність підприємства до швидкої адаптації.

Ринковий контур орієнтований на трансформацію бізнес-моделі, розвиток цифрових каналів збуту, персоналізацію пропозиції та розширення експортного потенціалу. Він формує конкурентні переваги підприємства та забезпечує комерціалізацію інновацій.

Соціально-стійкісний контур інтегрує принципи сталого розвитку, ESG-підходи, розвиток жіночого та молодіжного підприємництва, а також регіональну взаємодію бізнесу. Його призначення полягає у забезпеченні довгострокової економічної, екологічної та соціальної рівноваги.

З метою систематизації запропонованих інноваційних напрямів розвитку підприємств та подолання фрагментарності існуючих підходів доцільно представити авторську модель їх інтеграції. Запропонована модель відображає взаємодію ключових стратегічних контурів, що забезпечують комплексний інноваційний розвиток підприємства (рис. 1).

Як видно з рис. 1, інноваційний розвиток підприємства формується на перетині чотирьох взаємопов'язаних контурів: технологічного, організаційно-процесного, ринкового та соціально-стійкісного. Їх синергетична взаємодія забезпечує системність управлінських змін, узгодженість стратегічних рішень та підвищення адаптивності підприємства до динамічного зовнішнього середовища. Інтеграція зазначених напрямів дозволяє досягти ефекту взаємопосилення інновацій та створює основу для довгострокового конкурентного розвитку.

Рис. 1. Модель інтеграції інноваційних напрямів розвитку підприємства

Синергія зазначених контурів формує цілісну систему інноваційного розвитку підприємства, у якій технологічні рішення підтримуються організаційними змінами, ринкові інновації ґрунтуються на цифровій інфраструктурі, а стратегічні орієнтири узгоджуються з принципами сталості та регіональної інтеграції.

Таким чином, запропонована модель дозволяє подолати фрагментарність існуючих підходів і забезпечує комплексну інтеграцію інноваційних напрямів у систему стратегічного управління підприємством. Її практичне застосування сприятиме підвищенню конкурентоспроможності, адаптивності та стійкості українських підприємств в умовах трансформаційних викликів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У ході дослідження узагальнено теоретичні підходи до інноваційного розвитку підприємств та обґрунтовано необхідність його системного розгляду в умовах трансформаційних змін української економіки. Встановлено, що інноваційність охоплює взаємопов'язані технологічні, організаційні, ринкові та соціально-екологічні складові, інтеграція яких забезпечує підвищення конкурентоспроможності та адаптивності підприємств.

Обґрунтовано доцільність формування комплексної моделі інтеграції інноваційних напрямів розвитку підприємства, що передбачає поєднання цифрової трансформації, модернізації управлінських процесів, оновлення бізнес-моделей та впровадження принципів сталого розвитку. Запропонований підхід спрямований на подолання фрагментарності існуючих управлінських рішень та формування цілісної системи стратегічного розвитку підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування запропонованих положень при розробленні програм інноваційного розвитку підприємств, формуванні регіональних стратегій підтримки підприємництва та вдосконаленні механізмів стимулювання інноваційної діяльності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інструментарію оцінювання ефективності інтегрованих інноваційних стратегій, уточненням галузевих особливостей їх реалізації та поглибленням аналізу інституційних чинників, що впливають на інноваційну активність підприємств в Україні.

Література

1. Гнатик Я. Б., Овандер Н. Л., Томах В. В. Інноваційні підходи до підтримки та розвитку малого і середнього бізнесу в регіонах України. *Бізнес Інформ*. 2024. №4. С. 107-114. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-107-114>
2. Подольчак Н. Ю., Сокіл О. Г., Дзюрах Ю. М. Технології розроблення стартапів та започаткування молодіжного підприємництва : навч. посібник. Київ, 2023. 185 с.

3. Ліба Н., Турянчик Ю., Лендел М. Інноваційні стратегії розвитку бізнесу в умовах післявоєнного відновлення України: виклики інтеграції та роль підприємницької активності. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). С. 329-334. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-45>
4. Давимука С. А. Інноваційний імператив стратегії відбудови України. *Регіональна економіка*. 2023. № 3. С. 5-17. URL: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-3-1>
5. Орлова Н., Винник Т., Побігун С. Інноваційні стратегії розвитку бізнесу в умовах кризи: аналіз і практична реалізація в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-75>
6. Porter M. E., Kramer, M. R. (2011). Creating Shared Value. *Harvard Business Review*, № 89 (1-2), pp. 62-77.
7. Schwab K. (2018). Shaping the Fourth Industrial Revolution. Geneva: World Economic Forum. 172 p.
8. Chesbrough H. (2003). Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Boston: Harvard Business School Press. 227 p.
9. Elkington J. (1997). Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. Oxford: Capstone Publishing. 402 p.
10. Боковець В., Пілявоз Т., Григорук І. Забезпечення стабільного розвитку та економічної стійкості підприємств в умовах сучасних викликів. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 1. С. 465-468. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-68>

References

1. Hnatyk Ya. B., Ovander N. L., Tomakh V. V. (2024). Innovatsiini pidkholdy do pidtrymky ta rozvytku maloho i serednoho biznesu v rehionakh Ukrainy. *Biznes Inform*, no. 4. pp. 107-114, available at URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-107-114>
2. Podolchak N. Yu., Sokil O. H., Dziurakh Yu. M. (2023). Tekhnolohii rozroblennia startapiv ta zapochatkuvannia molodizhnogo pidpriemnytstva : navch. posibnyk. Kyiv.
3. Liba N., Turianchik Yu., Lendel M. (2025). Innovatsiini stratehii rozvytku biznesu v umovakh pislivoiennoho vidnovlennia Ukrainy: vyklyky intehratsii ta rol pidpriemnytsoi aktyvnosti. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 2 (53). pp. 329-334, available at URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-45>
4. Davymuka S. A. (2023). Innovatsiinyi imperatyv stratehii vidbudovy Ukrainy. *Rehionalna ekonomika*, no. 3. pp. 5-17, available at URL: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-3-1>
5. Orlova N., Vynnyk T., Pobihun S. (2023). Innovatsiini stratehii rozvytku biznesu v umovakh kryzy: analiz i praktychna realizatsiia v Ukraini. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 56, available at URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-75>
6. Porter M. E., Kramer, M. R. (2011). Creating Shared Value. *Harvard Business Review*, no. 89 (1-2), pp. 62-77.
7. Schwab K. (2018). Shaping the Fourth Industrial Revolution. Geneva: World Economic Forum.
8. Chesbrough H. (2003). Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Boston: Harvard Business School Press.
9. Elkington J. (1997). Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. Oxford: Capstone Publishing.
10. Bokovets V., Pilyavoz T., Hryhoruk I. (2025). Zabezpechennia stabilnoho rozvytku ta ekonomichnoi stiikosti pidpriemstv v umovakh suchasnykh vyklykiv. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences* no. 1. pp. 465-468, available at URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-68>